

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkereskedése
horá
a lap szellemi részét illető
közlemények,
előfizetés pénzek és hír-
dítások küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 lrt.
(Külföldre) 6 lrt.
Félévre 2 ft
Negyedévre 1 ft
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítottak
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyitási cikkek
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Felelős szerkesztő: **Dr. Bocskor Béla,** Kiadó tulajdonos: **Györgyjakab Márton.**
FŐMUNKATÁRSÁK: **Hochschild Lajos** Gyergyóban. **Vitos Mózes** a központban. **Embery Arpád** Udvarhelymegyében.

Népoktatásunk ügye.

Gyergyó, november 20.

Becses lapjában az alispáni jelentés alkalmából egy cikkíró nagyon helyesen foglalkozott a megye nevelésügyével. Ez, hiszem többeket gondolkodóba ejtett és az ügy méltó is arra, hogy minél szélesebb körben érdeklődést keltsen. Részemről már azon is örülök, hogy a meglevő baj felismertetett és szóba hozott, mert a baj felismerése képezi az első alapját az orvoslásnak.

Csikmegye oly gazdag nevelési alappal rendelkezik hogy alig hiszem bármelyik más megye szent István birodalmában vele e téren versenyre léphetne és mégis, ha eltekintünk néhány vagyonosabb — leginkább gyergyói — községtől, mely önerejéből mintaszerű iskolákat tart fenn, — iskoláink a szegényebb községekben igen-igen sok kívánni valót hagynak fenn. Sok helyen az iskolák szűkek, egészségtelenek, célszerűtlenek és az előirt követelményeknek messziről sem felelnek meg. A tankötelesek jó része nem jár iskolába és ha jár is, egy év múlva nem tanul meg még olvasni sem, több helyen nem is járhat, mert nincs hová, nem fér be, tel kell őket menteni. A tanító fizetése a megszabott minimumon alól áll és ezt is a legrendetlenebbül kapják meg stb stb.

Jól tudom, hogy ily viszonyok nem-

csak nálunk vannak, hanem az ország minden szegényebb vidékén; ám de még ezeknél megbocsátható, mert e célra a megyéknek többnyire egy krajczárt érő fekvő vagyionuksincs és az egész népnevelési terhet a nagyon is szegény községek kénytelenek viselni, mert az állam vajmi keveset tesz és tehet, — addig Csikmegye oly nevelésalappal rendelkezik, melynek célszerű felhasználása mellett Csik nevelési ügye példa és mintaképpen állhatna az egész országban.

Ám de ez a gazdag alap, mint cikkíró is helyesen írja, nem helyesen lesz felhasználva, mert a helyett, hogy a népnevelés megveszerte magas színvonalra emelkednék általa és a megye lakossága összességének értelmessége és általános műveltsége fejlesztenék, a helyett gazdag stipendiumokra forgásoltatik szét, igen sokszor olyan egyének számára is, kik azt meg nem érdemlik és kiknek a nevelésre a pénz ki lett dobva. Ez az oka, hogy dacára a dús stipendiumoknak, kevés a magasabb, kivált egyetemi képzettséget felmutató megyei líju; a mérnökök, orvosok, állatorvosok, erdészek, tanárok stb nagyobb része idegen. Ebből is látszik, hogy az eddigi irány nem vezet célhoz, kellő sikerhez, ez a felhasználás nem lehet sem célja, sem feladata a közalaprak.

A nevelési alappal meg kellenne első-

sorban rakni a köznevelés fundamentumát megveszerte, az által, hogy minden község a célnak megfelelő és kellő felszereléssel berendezett iskolával legyen ellátva. Ha ez általános eléletett, erre az alapra kellene földmivelési, gazdasági és ipariskolákat állítani fel. Erre van Csikmegye lakosságának általános szüksége, nem egy pár okleveles emberre s ezekbe az iskolákba a jó népiskolákból számos jeles tanuló kerülne bele. A magasabb akadémiai, egyetemi képzetés végett kiosztandó stipendiumok csak utolsósorban jöhetnek számításba és akkor is bizonyos kötelezettséggel a neveltető megyével szemben, ma a legtöbb talán azt sem mondja, hogy köszönöm.

Igen helyesnek találnám továbbá, ha a megye a gazdag nevelési alapról legalább két alapítványt tenne a m. kir. honvédségi Ludovika-akadémiában, mely évenként derék, képzett honvéd tiszteket nevelne a megye erre alkalmas fiaiból. Valóban csodálkozom rajta, hogy míg alig van az országban megye, melynek alapítványa ne volna a Ludoviczeumban, addig éppen a gazdag alappal bíró Csik nem gondolt erre még eddig.

Legyen a nevelési alap közvagyonszó szoros értelmében, melynek jótéteményét élvezze a megye minden községe, minden egyes fia, ne csak egyesek.

Csak egy pillantás. . . . *)

— 1849-ből —

Csak egy pillantás volt első látásunk,
Lelkünk azonnal megismerkedék;
Meglepetés, remény s vágyak közt állunk;
Mintha egymást kerestük volna rég!
Büvöltén álltam szemed világánál
Mint sokáig várt napfényél a rab;
Mint a szegény, ki keservek között áll
És váratlan ő lesz a leggazdagabb.
Te rám néztél. . . ép, mint sötét felhőnek
Nyílásán a hő nyári sugarak;
Mint fölnyilt ég a megüdvözülőknek,
Kinek a szó ajkain elakad.
Oda vonád hű lelkemet magadhoz,
És elvived egy szebb világba át!
Ah vak valék hasonló a vakhoz,
Kinek látását te visszaadád.
És a világban, hová szárnyad emelt,
Oly tiszta volt a fény, édes a lég,
Lelkem a menynek örömeivel betelt:
Mintha üdve bennem sugárzanék.
Rajongó álom sem festhet oly édent,
Mint a minőbe engem vezetél. . .
„Csatára föl!” — hangzék — „talpra honvédek!”
S fölrázkodám a dob pergésénél.
Lóra pattantam; és te az ablakból
Virágot dobál, s inte kis kezéd. . .
Szívemre tüzém, itt van, nem haragszol?
Oh, ez örökös mentett meg engemet.
Mégküzdtem volna egymagam a haddal,
Nem nézve ellenséget, nem veszélyt;
Oda rohantam mély nehéz haraggal
S im! a babérból hoztam egy levélt.
Száz éltem volna, mind odadnám érted,
S a hazáért, melynek te lánya vagy.
Ah! — nektek élve, — bár ugy halhatnék meg:
Mintha szívünk öröm közt megszakad

Gyergyóalfalvi Gereöffy Ferencz.

*) Mutatvány a „Csiki Székely Képes Naptár”-ból.

Á L O M.

— Irtá Fekete Rózsa. —

Álmomban kristálytisza csermelyecske voltam
Fölöttem tiszta ég ragyogott. Körülből májusi reggel lehetett. Vig csobogással haladtam tova a pázsitos réten, s a kedves kis virágok szeliden hajtogetták fejcskéiket rám s látható gyönyörrel élvezték édességemet. Folyásomban semmi sem akadályozott nem volt meredek partom, hanem minden akadály nélkül jártam be nagy területeket s felkerestem útamban minden közelfekvő virágot. Az a különös történt velem, hogy útamban folyton gyarapodtam, de azért még mindig viruló réten haladtam, virágok hajlottak fölém és partom bársonypuha füvel benőtt talaj volt. Vigan haladtam tovább. Egy fordulóhoz értem.

Gondoltam itt egy kissé jó lesz megpihenni. Hátra néztem és gyönyör volt nézni mily kedves vidéken jöttem végig. A virágok szomoruan in-tegettek, de különösen egy kis nefelets, éppen ott volt a fordulónál, fejcskéjét keblemen nyugtatta és zokogott. Zokogott mert tudta, hogy én futó csermely vagyok ő meg egy kis nefelets, engem útam tovább visz, neki maradni kell, és ez fáj mindkettőnknek kimondhatatlanul. De nekem men-nem kellett, egy csók és a kis nefeletcsőtől megváltam.

Mentem tovább De a következő perczen iszonyu fájdalmat éreztem. Éles vas hasított belém. Szabályoztak. Azt mondták, eddig és ne tovább patak. Oh mikor még csermely voltam, sohajtottam magamban és visszaneztem, de sem a viruló rétet sem a nefeletcsőt nem láttam többé. Elmaradtak csak édes emlékek maradt. Csak egy vigasztalt még. Olyan tiszta voltam, mint

midőn csermely koromban a viruló réten járkáltam. De ez az örömem nem tartott sokáig. Nagy zápor lett. A meredek helyről, mely fölöttem emelkedett veszettül robant le egy hegyi sáros patak. Nem tudtam menekülni előle egyenesen felém tartott, és bemocskolt. Fojtott tisztálansága, de sorsom volt vele egy úton haladni. Borzasztó úton vitt magával. Útunk sziklakkal volt a legrendetlenebbül kirakva, undok kigyók fetrengetek lábaink alatt.

Megelégette szenvedésemet a sáros hegyi patak s leülepedett, engemet engedett magamra menni. Fellélekztem s örültem, mert kezdettem tisztalni. Örömem fokozódott, midőn magam előtt egy gyönyörű rétet pillantottam meg s azon egy magamhoz hasonló kanyargó patakot. Egymásnak tartottunk. Mindkettőnknek szive hasonló érzelmekkel volt tele. Örömmel karoltuk át egymást. Én jutottam hamarabb szóhoz.

Elmondottam, hogy régen, mikor még csermelyecske voltam, mily kellemes életem volt, elmondottam szenvedésemet is. Tétovázó szemmel nézett rám és azt mondtotta, hogy az tökéletesen az ő társa. No hát legyen mondám sorsod ezután is az anyém és haladjunk egy úton. Hogy ezután mi történt velem arra nem emlékszem jól. Azután is voltak szenvedéseim. Volt zivatar, volt áradás. De volt örömem is. Kristálytisza patakocskák csatlakoztak hozzám, és én azoknak oltalmazásában nagy örömet leltem. Egyszer csak egy iszonyu nagy víztömegbe szakadtunk, ez a tenger volt. Iszonyuan fojtott annak kiálhatatlan szaga, majd-nem megfuladtam. Szörnyek kavargtak benne. Egy czápa éppen elnyeléssel fenyegetett s én összerázkodva — fölbredtem. Mit jelenthet ez az álom szokszor elgondolom. Meg is találtam a megfejtést, de ide nem írom ki. Gondoljatok az életre, vajjon nem hű képe?

Az állami köztűnek csupán egyes részeire tett ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

Ugy az ajánlat, mint a hozzá mellékelt felosztási kimutatás szabályszerű bélyeggel látandó el és mindkettő az ajánlattevő által aláírandó.

A bánatpénznek az állampénztárba vagy adóhivatalba történt befizetését igazolandó nyugta az ajánlathoz csatolandó. A bánatpénznek a tárgyalásnál alapul szolgáló felosztási kimutatásban kelt mennyiség után az ajánlott árak összegének 5%-át kell kitenni.

Készpénz vagy értékpapír az ajánlathoz nem mellékelendő. Azoknak az ajánlattevőknek, kiknek ajánlata el nem fogadtatott, bánatpénze az árlejtési eredménye feletti határozat hozatal után fog kiadatni, illetve az intézkedés a kiadatás iránt megtétetni.

A tett ajánlat a vállalkozót azonnal a kimutatást azonban csak azon naptól fogva kötelezi, melyen azt kereskedelemügyi Miniszter ur Ó Nagyméltósága elfogadja.

A szállítási szerződés és részletes feltételek, az ajánlati minta s ennek mellékletét képező felosztási kimutatás és kőminták az államépítészeti hivatalnál a szokot hivatalos órákban átvehetők, illetve megtekinthetők.

Kelt Csik-Szeredán, 1892. évi nov. hó 18-án.

Pap Domokos
kir. mérnök.

Sz. 2461—1892.

li.

Árverési hirdetmény.

Csik-Szereda város tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező bel- kül- és sertés-piacz, valamint a marhahajítás és kompona-vámszedési jog, úgy szintén a barompiaczon levő korcsmalház az 1893. évre folyó évi december hó 4-én d. u. 1 órakor a város házánál szóbeli árverés, vagy zárt ajánlat mellett haszonbérbe adatik.

Kikiáltási ára: a belpiacz vámnak 1900 frt, a külpiacznak 1850 frt, a sertés-piacznak 30 frt, a marhahajításnak 900 frt, a komponavámnak 25 frt és a barompiaczon levő korcsmalháznak 10 frt.

A kikiáltási árnak 10% az árverező által bánatpénzül leteendő, ugy szintén a zárt ajánlatok is azzal látandók el. A bánatpénz az árverezés végével a haszonbér 10%-ig lesz kiegyeztetendő.

Az árverezési feltételek a hivatalos órák alatt a városi tanácsnál megtekinthetők.

Csik-Szereda, 1892. november 19-én.

A városi tanács:

Szász Lajos,
h. polgármester.

Balási,
jegyző.

Sz. 3104—1892. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csikszentmártoni kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Bors Ádám csikszentkirályi lakos végrehajtonak csekefalvi Ruszuly Eleknek, szül. Albert Viktória végrehajtonak elleni 75 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtonak ügyében a csikszentmártoni kir. törvényszék (a csikszentmártoni kir. járásbíró) területén levő, Csik-Csekefalva község határában fekvő, a csekefalvi 890. számú telekjegyzőkönyvben foglalt 391., 392. hrsz. a. ingatlanra, az Albert János haszonélvezeti joga sérelme nélkül árverést 415 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi január hó 11-ik napján délelőtti 9 órakor Csik-Csekefalva község határában megállapított nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becserének 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság Csik-Szentmártonon, 1892. augusztus hó 8-án.

Szakács Balázs,
kir. járásbíró.

Szám 3614—1892 tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A csikszentmártoni kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Molnár László végrehajtonak kézdívisárhelyi Koncz Éva, Lajos, Róza és Ferencz végrehajtonak szemvédők elleni 498 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtonak ügyében a csikszentmártoni kir. törvényszék (a csikszentmártoni kir. járásbíró) területén levő Kászon-Al- és Fel-tiz község határában fekvő, a kászon-al- és feltizi 114. számú telekjegyzőkönyvben foglalt: 1462. hrsz. alatti 3 frt, 6598. hrsz. a. 14 frt, 8596/2., 8598/2. hrsz. a. 31 frt, 11070., 11071. hrsz. a. 25 frt, 11288. hrsz. a. 4 frt, 14093. hrsz. a. 12 frt, 202., 208. hrsz. a. 162 frt, 201., 204., 205. hrsz. a. 166 frt becserértékű egész ingatlanokra az árverést a fennebb ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1893-ik évi január hó 5-ik napján délelőtti 9 órakor Kászon-Altiz község határában megállapított nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becserének 10 %-át készpénzben vagy az 1881. LX t-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Csik-Szent-Márton, 1892. szept. 21-én.

Szakács Balázs,
kir. járásbíró.

1-12

Iszik orosz theát?

Schnitzer Mór
thea nagykereskedése

Budapest, váczi-körut 9. sz.

ajánl legújabb termésű orosz theát:

Családi thea, erős 1/3 kiló	2 frt.
Moszkvai Karaván thea 1/2 kiló	3 "
Császár keverék 1/2 kiló	3 "
Igen finom 1/3 kiló	4 "
Mindennemű chinai thea 1/2 kilónként 1 frt	
50 krtól fölfelé a legfinomabb fajtaig.	
Jamajka rum 1 liter á 1 frt 10 kr, 1 frt	
50 kr, 2 frt, 3 frt, pintes üveggel 1 frt	
50 krtól fölfelé.	
Brazíliai rum pintes üveggel 1 frt 15 kr.	
Thea-sütemény legfinomabb kilónként 1 frt	
15 krtól fölfelé.	

Kérem a czimre figyelni:

SCHNITZER MÓR
thea nagykereskedése
Budapesten, váczi-körut 9. szám.

Vendéglő bérbeadás.

Alattirt ezennel közhírré teszem, hogy Oláhfaluban közvetlen az országot mellett levő

vendéglőmet,

mely áll: 4 szoba, pincze, kamarából, hozzá nagy kert és gazdasági épületekből; ugy szintén kaszálókat és szántókat 1893. január 1-től több évre haszonbérbe kiadom.

Cs.-Szentmiklós, 1892. nov. 3.

Kiss Dénes,
közjegyző.

3-3

EPILEPSIA

(17-52) (ESKÓR)

viisszaesés nélkül gyógyítható.

A tudomány eme csodás sikere ezer és ezer alkalommal bizonyult.

Bővebb értesítést ad postabélyeg be- küldése mellett

„Office Sanitas“ Paris
30, Faubourg Montmartre.

Speczialista sérvkötőkben.

KELETI cs. és kir. osztr. magyar és belga kir. szabadalmazott sérvkötője a leg-
híresebb orosi autori-
tasok által legjobbnak van
elismerve, és monareli-
ánk chatárain tul is
nagy elterjedésnek ör-
vend. Nem csuszik, nem
gyakorol kellemetlen nyo-
mást és rendkívüli czél-
szerü idomíthatósága
által az eddigi sérvkötő-
k hiányait elhárította

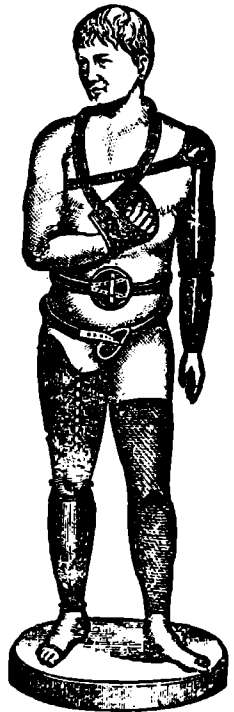
4-5

UJDONSÁGI
Keleti-féle gumi sérvkötő, a palották teljesen a sérvhez idő-
míthatók, szárvashör védelvél és
biztonsági övvel. Egyoldali 6
frt. Kétoldali 12 frt. Suspendi-
orium, haskötő, elastikus (gumi-
mi) göröcsér harisnya, háttartó
orthopédia müleges fűző, müle-
ges lábak és kezek.

GUMMI Egyedüli képví-
selete Osztrák-
Magyarországon a legnagyobb
különlegességében felülmúlhat-
lan párisi gyárosnak „F. Ber-
guerand Fila.“ Jótállás mellett
valódi párisi gumi és balho-
lag tuczatja 2 fttól 6 frtíig.
Bouts americans 3 fttól 5 frtíig
Pely-Porus 1.80 frt - 2.50 frtíig
párisi hölgyszivacsok 2 fttól
6 frtíig. Ballato des femmes
4.50 frt - 7 frtíig

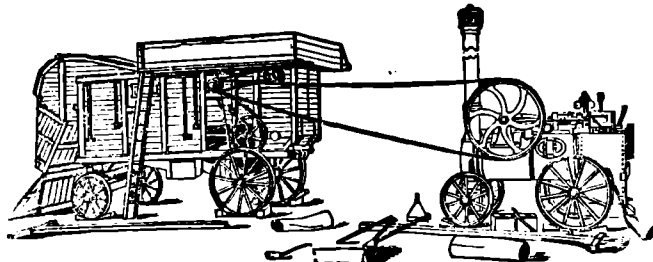
Megrendeléseket diszereten **KELETI J.** cs. és kir. osztr. magyar és belga kir. szab. gyáros.

BUDAPEST, IV. ker., Koronaherczeg-utca 17. (Szervikát palottája.) - Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szeckavágókat 2, 3 és 4 késsel, répvágókat, darálókat és örlőmalmokat 2 lóerejű járgányhajtásra szitaszerkezettel 180 frt, nagyobb 290 frt. Rétyganyk, lánc- és rézsutboronák, Vidacs Gubiez és Simonfi kerülő-ekék 10 fttól 18 frtíig; kézi és lóhuzató

szórva és sorvető-gépek,

kaszáló-, arató- és eséplő-gépek,

trieurök és baker-rosták, lokomobilok szalma, fa, szén és fűrészpor tüzelésre. **Gätter** (Rács) és **körfűrészek** és bármilyen itt fel nem sorolt gazdasági és ipari gépeket ajánl a legolcsóbb fizetési feltételek mellett

RIEMER EDE

Első székely gépraktára Sz.-Udvarhelytt.

3-10